

4. 7. Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

α. Αναζήτηση βοήθειας από τη Δύση

- Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος (1391-1425) : αναζήτηση βοήθειας από τη Δύση λόγω προέλασης των Οθωμανών → δεν υπάρχουν ουσιαστικά αποτελέσματα.
- 1402 (μάχη Άγκυρας) : ο σουλτάνος *Βαγιαζήτ* υπέστη σημαντική ήττα από τους Μογγόλους με ηγέτη τον *Ταμερλάνο* → εσωτερική κρίση στο οθωμανικό κράτος → το Βυζάντιο παύει να πληρώνει φόρο υποτέλειας (τον οποίο πλήρωνε από το 1390, επί Ιωάννη Ζ΄) , προσωρινή παράταση ζωής για το Βυζάντιο
- 1421: στο Θρόνο του οθωμανικού κράτους ο *Μουράτ Β΄* → επιθετική πολιτική → πολιορκία Κωνσταντινούπολης : αποτυχία
- 1423: οι Τούρκοι εισέβαλαν στην Πελοπόννησο και την κατέστησαν φόρου υποτελή. Στη Βαλκανική , παρότι αντιμετώπισαν δυσχέρειες από το βοεβόδα της Τρανσυλβανίας *Ιωάννη Ουνιάδη* και τον αλβανό ηγέτη *Γεώργιο Σκεντέρμπεη* (οι οποίοι σημείωσαν λαμπρές νίκες κατά των Οθωμανών), συνέτριψαν τους σταυροφόρους που είχαν εκστρατεύσει εναντίον τους (μάχη Βάρνας, 1444)
- 1426: αυτοκράτωρ του βυζαντίου: *Ιωάννης Η΄ Παλαιολόγος* : τελευταία προσπάθεια για εξασφάλιση βοήθειας από τη Δύση με αντάλλαγμα την πλήρη υποταγή της ανατολικής Εκκλησίας στη Δυτική (*σύνοδος Φεράρας - Φλωρεντίας, 1438-1439*) → αντίδραση βυζαντινού λαού.

Ο ΑΓΓΛΟΣ ADAM ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ ΑΠΟ ΤΟ USK ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΜΑΝΟΥΗΛ.

Διερωτήθηκα από τα βάθη της καρδιάς μου πόσο σκληρό είναι που ο μεγάλος αυτός χριστιανός ηγεμόνας από τη μακρινή Ανατολή αναγκάσθηκε από τον κίνδυνο των απίστων να επισκεφτεί τα απόμερα νησιά της Δύσης, για να ζητήσει βοήθεια, εναντίον τους. Θεέ μου! Τι απέγινε, Ρώμη, η παλιά σου δόξα; Τώρα γκρεμίστηκε το μεγαλείο της αυτοκρατορίας σου και στ' αλήθεια μπορεί να πει κανείς για σένα με τα λόγια του Ιερεμία: « Η άρχουσα εν ταις επαρχίαις έγινεν υποτελής». Ποιος θα πίστευε ποτέ ότι θα βυθιζόσουν σε τέτοια αθλιότητα, ότι εσύ , που κάποτε κυβερνούσες ολόκληρο τον κόσμο από το θρόνο του μεγαλείου σου, θα καταντούσες τώρα εντελώς ανίσχυρη να προστατεύσεις τη χριστιανική πίστη;

A. A. Vasiliev, Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, Αθήνα 1954, 788εξ.

β. Άλωση Κωνσταντινούπολης :

- αυτοκράτορας Βυζαντίου: Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος
- Οθωμανός σουλτάνος Μωάμεθ Β΄ :
  - ✓ κατεσκεύασε στις ευρωπαϊκές ακτές του Βοσπόρου φρούριο (Ρούμελη - Χισάρ) → η Πόλη αποκόπηκε από τα λιμάνια του Εύξεινου → δεν μπορούσε να προμηθεύεται σιτάρι από εκεί.
  - ✓ εισέβαλε στις ελληνικές κτήσεις της Πελοποννήσου → εμπόδισε το δεσπότη του Μορέως να σπεύσει σε βοήθεια της Κωνσταντινούπολης.
  - ✓ άρχισε την τακτική πολιορκία της Πόλης
- ισχνή η βοήθεια της Δύσης (ένας από αυτούς που βοήθησαν ήταν ο γενουάτης πολεμιστής Ιουστινιάνης)
- υπεροπλία Οθωμανών σε έμφυχο (1 προς 10) και άψυχο υλικό
- 29 Μαΐου 1453: *Η Πόλις εάλω* → σφαγές, λεηλασίες
- Ακολούθησε η πτώση των υπόλοιπων ελεύθερων περιοχών · τελευταία υπέκυψε η Τραπεζούντα (1461).

γ. Μετά την Άλωση

η πνευματική παράδοση του Βυζαντίου

- συντέλεσε στην διατήρηση της πνευματικής ταυτότητας των βαλκανικών λαών:
  - ⇒ η Ρωσία, κληρονόμος των πνευματικών παραδόσεων και των πολιτικών ιδεών του βυζαντίου φιλοδόξησε να γίνει η «Τρίτη Ρώμη», ιδίως από τότε που ο τσάρος Ιβάν Γ΄ νυμφεύτηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε το δίκηφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό
- παρέμεινε αισθητή στα *ευρωπαϊκά κράτη*
  - ⇒ η Δυτική Ευρώπη, στα χρόνια του Ανθρωπισμού και της Αναγέννησης, βρήκε στο Βυζάντιο την πηγή των καρπών του αρχαίου ελληνικού πνεύματος

Ερωτήσεις

1. Ερώτηση 1, σελ. 89 του βιβλίου σας
2. Ερώτηση 3α, σελ. 89 του βιβλίου σας